

gubernatur. Quæ Deum spectant, ea Fidei veræ & per Spiritum Sanctum illuminatæ beneficio apprehendit, Rationis suæ naturalis, & cœcæ speculationibus, & disquisitionibus, quæ in Divinis Rebus humana ratiocinia penitus aspernantibus frustra sunt, planè exclusis, & omnibus mundanis, & creaturalibus rebus spretis suam voluntatem Divinæ Voluntati, & ductui subjiciens, cui quò magis se humillimà suà obedientiâ subjece- rit, cò propius ad Deum accedet, còque longius à mundo recedet, & interitui æterno se subducet. Illuminationis Divinæ per meritum Christi capax reddita, à Spiritu Sancto illuminatur, atque Fidei, non historice & fucata, sed veræ auxilio Sapien- tiæ & Scientiæ veræ lumen acquirit, à quo pro- dolor! nos miseri homunculi quam longissimè adhuc absumus, cum fucato nostro Christianis- mo in mutuas rapinas & cœdes ruentes, & hor- rendam lanienam, ac profusione sanguinis crudelis- sima alios ad Deum ducere studentes, qui ipsi ad- huc longissimè ab eo absumus, & aliis largiri ea conamur, quæ ipsi insani in potestate nostra non- dum habemus. De Anima Immortali ex Igne & Luce purissimis & perfectissimis antè lapsum composita, & scientiæ optimæ, purissimæ, & per- fectissimæ dotibus exornatæ multa hic dicenda essent, quo nimirum pacto ex septem Principi- bus Qualitatibus totius Naturæ restrictibus, quo nomine & ipsi homini dominium in omnes Crea- turas concessum fuerat, constet, & quomodo ex inferioribus igneis qualitatibus superiores lucidæ exoriantur, atque ita Septenarius ille Astronomi- cus, & Geometricus, ceteraque proportionum mysteria in tam admirabili Creatura reperiantur. Sed quoniam hæc admodum profunda ingenii hu- mani captum imbecilem & cœcum longissimè superant, Animalique Homo ea, quæ Spiritus sunt, non capit, satius erit, ut ab iisdem, quæ non nisi animam verè & perfectè regeneratam subeunt, ingenii nostri imbecillitatem & cœci- tatem revocemus, contenti nostra meditatione paucis percurrere, quæ mysteria hæcenus sen- suum & Naturalis Luminis adjumento Anima pandit. Externorum sensuum ope, & Ratioci- nationum ex Intellectu profectarum adminiculo quanta multitudo & copia unius oris sonum diffudit, adeò ut tot sermocinandi viæ & ratio- nes natæ, tot linguarum discrimina orta, tot cha- racteres, & figuræ sonos signantes productæ sint, quot in mundo Populi, & Centes sunt diversæ, singulari quodam & arcano instinctu quævis ad suum proprium & peculiarem loquendi & pron-unciandi modum & rationem pronæ, promptæ, & expeditæ? Ubi videre est ineffabile illud Uni- tatis mysterium se, ut in aliis, ita & hic, in infi- nitum explicantis, & expandentis, atque accu- ratissimè Proportionem Geometricam, & As- tronomicam observantis, cum & Geometria hic locum habeat, proportionem quavis liquidò de- monstrans, & ipsa Astronomia Septenariis, & ex his ortis cæteris qualitatibus, totum hoc Lin- guarum tam variarum Cælum ordine mirifico di- sponens. Unde rem accuratius perpendenti, & sagaciore investigatione perquirenti clarè inno-

Composi- tio ejus.

Sensu oris linguarum origo.

tescit mira illa harmonia & convenientia cujusvis linguæ cum Natura, proprietatibus, & moribus Populi, ac Gentis illius, cui familiaris est: quàm variè etiam quævis dialectus suis seipsam variet, & transmutet, sensim per civitates, oppida & pa- gos unius Gentis, communi eadem utentes, se volvens, donec à finitimâ finitimi Populi termi- netur. Et prout hominum mores civiliores, blan- diores, modestiores, graviore, molliore, hu- miliore, gressiores, dariores, crassiores, aut asperiores fuerunt. Ita etiam linguæ civiliore, blandiorem, modestiorem, graviorem, mollio- rem, humiliorem, agressiorem, duriorem, cras- siorem, aut asperiores Naturam, & Indolem induerunt perfectè etiamnum hodiè suorum cul- torum proprietates & naturam exprimentes, & pronuntiatione ipsâ eadem referentes. Et si in manifestandis tantis mysteriis largissimum the- saurum linguæ pandunt, & unius animæ opera- tionibus tam longè latèque diffunduntur: Ar- tium & scientiarum, quas & necessitatibus ho- minum sublevandis, recreationibus, quibus i- dem reficiendi, inservientes ex Naturæ gremio, & ingenii promptuario eruit, proluxa multitudo suis quoque mysteriis in apertum producendis linguarum affluentia inferior esse nequaquam cupit. Earum inventiones innume- ræ, & indefinentes quandoquidem eandem cum Ingeniis humanis convenientiam, symme- triam, & harmoniam præ se ferunt, & ipsorum indoli, naturæ, & proprietatibus exactè re- spondent, adeò ut quidam homines ad hanc, alii ad aliam artem inveniendam, docendam, & discendam proni, prompti, & idonei inve- niantur, profectò necesse est, ut & artes ipsæ naturæ, & proprietatibus suis cum illis quæ Hu- manæ Animæ insunt, accuratè conspiciant, & Geometricis suis proportionibus, Astronomi- cis suis motibus, & Musico suo concentu con- veniant. Quæ convenientia tandem in Actio- nibus humanis, quarum Anima rector est, ead- dem Intellectu & Voluntate gubernans, adeò manifestè se prodit, ut quicquid homo opera- tus fuerit, siue illud bonum, siue malum exte- rit, exactissimus sit operantis, & operis ope- ratione producti consensus, ex quo eadem illæ harmoniæ & proportionum tot exemplorum co- piâ hæcenus demonstratæ liquidò apparent, & Animam nil nisi Geometricum, Arithmeticum, Musicum, Astronomicum, & proinde verum Mathematicum instrumentum à Summo illo Ma- thematico profectum esse arguunt.

DEUS igitur Summus est, & Primus Mathe- maticus, qui tempus & locum, quibus caret æ- ternitas, creavit, & in tempore atque loco Mundum Creatum constituit, his terminis Creaturam definiens, ut ita distingueretur à Creatore suo, qui infinitus & indeterminatus tempore & loco circumferens Gloriosissimam suam Majestatem manifestare voluit. Idè ab ini- tio, Creationis opere profectò, perfectam om- nium rerum Creaturarum Universitatem cum om- nibus Creaturis perfectione debità perfectis duxit, omnia Corpora totius mobilità in loca sua

Deus Sum- mus & Pri- mus Ma- thematicus.

Actio- nes huma- næ.

Mathesios antiquitas.

Adamus Mathematicus.

Homines ante dilu- vium Ma- thematici.

digestit, coordine, cæ proportionem, & cæ serie Geometrica, quæ ipsi, tanquam Supremo Geome- tricæ, solinota est. Tempus itidem præfixit, tem- porisque signa esse iussit Luminaria illa Magna cum cæteris astris, in Cœlesti Regione vastissi- mæ locatis, quæ cuncta in temporibus desi- gnandis & regendis suo munere indefinente funguntur, quod ipsi à solo Supremo Astronomo injunctum est. Ab ipso igitur totius Matheleos origo repetenda; Ipsi soli Geometriæ & Astro- nomiæ ortus acceptus est ferendus; Ipsi soli pro tam utilibus & necessariis scientiis grates indefinentes sunt agendæ; Qui cum omnia in pondere, numero, & mensurâ creaverit, ho- minique ipsi Animam luce plenam inflaverit, nullum planè dubium est, quin Cœlestium re- rum observatio cum ipso homine exordium suum cœperit. Post lapsum profectò cum ex Pa- radiso ejectus elementorum injuriis, & vicissi- tudinibus obnoxius & expositus esset, mutatio- nesque illas quotidie ex Astrorum motibus, ac- cessibus, & recessibus prodire videret, aut sal- tem ab iis designari animadvertet, proculdubio ipsum ad cœlestium rerum observationem necessitas stimulavit, ut pedetentim cognitio- nem earum acquirere contra cœli aërisque in- jurias, & inclementiam se tueri didicerit. Quippe antè lapsum Sapia, scientiâ, & pru- dentia perfectissimis præditus, animamque luce Divinâ illuminatam possidens proculdubio ab- solutam Divinorum Operum cognitionem ha- buit, cujus cognitionis quod aliqua saltem re- miniscencia in ipso post lapsum superstes fuerit, verisimile esse videtur. Atque cum & scientiæ, & cognitionis aviditas naturalis insit hominibus earum indigentia laborantibus, coque nomine ad ipsas pronis, non solo intuitu astrorum oculos suos pavisse Adamum, & ceteram ipsius prolem ante Diluvium viventem, credibile est, sed potius tum sciendi cupiditate, tum inquiren- di necessitate impulsos mortales in cœlestium rerum observationem gradatim delapsos esse. Et- enim consociationis mutæ avidissimi homines in conversatione mutuâ, æque atque in propriis suis actionibus temporum accuratam rationem habere coguntur perpetuo numero progre- dientium dierum memoriam revolvantes, & ex præteritis, ac præsentibus futura ratiocinationi conjecturis providentes, atque ita indefinente Arithmetica, Geometria, & Astronomia actio- nes suas insituentes. Præcipuè verò extra om- ne dubium esse videtur, stimulasse illos elegan- tissimum illud & ordinatissimum spectaculum astrorum, motibus suis, & cursibus admirandis temporum diversissimas vicissitudines & diffe- rentias gubernantium. Quotidiano siquidem aspectu perceperunt, Faciem illam Mundi ma- ximam, & splendidissimam ortu & occasu lo- cum itentidem mutare, accessu & recessu suo, modò magis ac magis appropinquantem, in cœ- lo sedem altiore occupare, modò longius recedendo se humiliare, atque hoc pacto conti- nua, & indefinente vicissitudine totius anni partes ita dimetiri, & moderari, ut jam asperæ

hyemis intemperie & frigore gratissimi veris adventu ter- restri aperiatur; jam æ- ctus sustentationi humanae ne- cessarius autumnus fructibus coll- tissimum offerat. Phases Lu- tudinibus tam frequenter ob- temporibus iisque tam brevi- suas repetentes quin ad tem- nes & distinctiones primæve- mos invitarent, ac proinde ni- tionem ipsi suggererint, esse arbitror. Accedunt & na- scintillantibus suis radiis fulgore ad spectaculum sui co- licentia, & miras variationes- sissimos subeuntia, cum pri- lis modò præcursor, modò- rum omnium nudo, & or- expertæ intuitu istorum fa- contentos fuisse quis diceret? homines tunc temporis, ut- tur, plurimorum annorum e- vitam consequuti fuerint, a- tiones commodissimam oce- tium spatium suppeditante- bor fuerit non modò Geom- cognitionem acquirendi, sci- scientiam perveniendi. Tot- tio usque ad finem motuum & ad eandem faciem, & st- est, redeuntis revolutio sex- intervallo circumscribitur, nio, & versus sequentes M- mine spatium illud annoru- lari solet, mentionem facie-

Donec consumpto, Magnus q-

Rursus in antiquum redeant

Qualia præteriti steterant ab- Genes. 4. Moyses Habelum op- gricolæ munus suscepisse n- que hominum conditionem contemptam, sed tamen e- scentem depingit; ex quib- quiti Tyranni & Magnate- tate originis suæ humilita- cum cæteris impiis mortal- Agricolarum profectò & li- lorum ejusmodi hominu- temporum distinctiones, tiones nosse, ut & syderum- nitos habere, vulgo notum- mortalium magistra inevi- & observandum ea quæ a- requiruntur, quævis con- riciam annorum progres- in cognitionem deducit, con- jecerit, Habelum & Cai- pullos Mathematicis obli- dedisse, nec adeò rudem- imperitum hunc Agricolæ- Sacer Textus Mathematicæ- descriptione temporis, exp- (y)